

เฮลิคอปเตอร์มันนี่ (Helicopter Money) กับการกระตุ้นเศรษฐกิจ

ภูมิพิชญ์ ยาสีหิ

วิทยาการเชี่ยวชาญ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

1. บทนำ

เมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ภาวะตกต่ำที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวมปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจะดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยใช้มาตรการทางการคลังด้วยการอัดฉีดเงินของภาครัฐเข้าสู่ระบบ ทำการแทรกแซงเศรษฐกิจที่กำลังมีปัญหา เพื่อเพิ่มปริมาณเงินและให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจหลาย ๆ รอบ ที่เรียกว่า Multiplier Effect เป็นการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโตขึ้น ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวกลับขึ้นมา ซึ่งมาตรการที่มักจะใช้กัน คือ การแจกเงินให้ถึงมือประชาชนโดยตรงแบบไม่มีเงื่อนไขที่สอดคล้องกับแนวคิด “เฮลิคอปเตอร์มันนี่” คือ การแจกเงินให้ถึงมือประชาชนโดยเร็วเสมือนกับการโปรยเงินจากเฮลิคอปเตอร์ลงสู่กลุ่มประชาชนที่อยู่ด้านล่างได้เก็บเงินที่หล่นลงมาสู่พื้นนำไปใช้จ่าย แนวคิดเฮลิคอปเตอร์มันนี่ (Helicopter Money) เป็นแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ชื่อก้องโลก Milton Friedman เมื่อเกือบ 50 ปีก่อน ที่ได้เสนอให้ธนาคารกลาง “พิมพ์เงินแจกให้ถึงมือประชาชนโดยตรง” โดยไม่ต้องผ่านกลไกดอกเบี้ยหรือใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นการแจกเงินให้ถึงมือประชาชนก็จะมีเงินส่วนหนึ่งไปใช้หนี้ หรือนำไปซื้อสินค้าและบริการ ก่อให้เกิดการบริโภคในวงกว้างและจะกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวเร็วขึ้น ดังนั้น แนวคิด “เฮลิคอปเตอร์มันนี่” จึงมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่จะแก้ไขปัญหา “เงินฝืด” ได้โดยพลัน อีกทั้งยังเป็นนโยบายที่หลากหลาย ๆ ประเทศในโลกนำไปใช้ เพราะเชื่อว่าเมื่อประชาชนได้รับเงินก็จะนำไปใช้จ่ายใช้สอยช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวขึ้นมาได้ โดยมาตรการในการแจกเงินแบบเฮลิคอปเตอร์มันนี่เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจนั้นมีหลายวิธี เช่น การแจกเงินแบบเป็นการให้เงินทั้งก้อนโดยตรงไม่กำหนดวิธีการใช้จ่ายใด ๆ การแจกเงินเพื่อการบริโภคเป็นการเฉพาะที่มีการกำหนดเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินและกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การจ่ายเช็คเงินสดให้กับประชาชนบางกลุ่มนำไปซื้อสินค้าและบริการ การให้เป็นคูปองดิจิทัลผ่านการกำหนดเงื่อนไขการจ่าย โดยรัฐจะให้คูปองส่วนลดเมื่อประชาชนใช้จ่ายถึงยอดที่กำหนด หรือรัฐร่วมจ่ายให้ครึ่งหนึ่งในการซื้อสินค้าและบริการผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่เข้าร่วมโครงการ

2. การดำเนินมาตรการแจกเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจที่ผ่านมา

แนวคิดเฮลิคอปเตอร์มันนี่เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ อย่างกรณีของประเทศแคนาดาในช่วงระหว่างปี 1935-1975 ได้ใช้วิธีแจกเงินให้แก่ประชาชนควบคู่ไปกับการใช้จ่ายของภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ธนาคารกลางของประเทศแคนาดาได้พิมพ์เงินขึ้นมา และจ่ายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมภาคการผลิตของประเทศ มีการส่งผ่านเม็ดเงินเข้าสู่ธนาคารเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Bank : IDB) โดยการเข้าซื้อพันธบัตร (Bond) ของ

ธนาคารเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (IDB) และธนาคารได้ใช้เงินส่วนนี้ปล่อยกู้ให้กับภาคการผลิตในระบบเศรษฐกิจที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (small and medium enterprises : SMEs) ตลอดระยะเวลา 31 ปีที่ธนาคารเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (IDB) ได้ดำเนินการอัดฉีดเงินของธนาคารกลางของแคนาดาประสบผลสำเร็จในการจัดหาเงินทุนให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เป็นอย่างมาก และช่วยให้เศรษฐกิจของแคนาดาเติบโตขึ้น ทำให้เกิดการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจกว่า 900,000 คน ประเทศนิวซีแลนด์ในช่วงระหว่างปี 1935-1939 เคยใช้มาตรการ Public Money Creation ผ่านธนาคารกลางของนิวซีแลนด์ (The Reserve Bank of New Zealand) เพื่อช่วยกระตุ้นการบริโภค เพิ่มการจ้างงานให้เศรษฐกิจโตขึ้น ธนาคารกลางของนิวซีแลนด์ได้ดำเนินการสร้างเครดิตให้เกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจหลัก (credit creation for the real economy) โดยใช้เม็ดเงินในสองช่องทางประการแรก ใช้เพื่อรับประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร ประการที่สอง เป็นการให้เม็ดเงินเพื่อให้กู้ยืมแก่โครงการก่อสร้างบ้านเพื่อสังคม เพื่อสงเคราะห์แก่ผู้ที่ยากจนและต้องการจะมีบ้านในราคาถูก และยังสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการภาครัฐในอีกหลายโครงการ ผลของการใช้เม็ดเงินเต็มเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 5-7 ของ GDP ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศนิวซีแลนด์ในช่วงระยะเวลา 4 ปีที่ดำเนินการเติบโตขึ้นถึงร้อยละ 30 ประเทศสิงคโปร์ก็มีการแจกเงินช่วยเหลือประชาชน โดยกระทรวงการคลังของสิงคโปร์ได้มีการแจกเงินช่วยประชาชนกว่า 1.5 ล้านคน โดยประชาชนจะได้รับเป็นเงินสดจำนวน 700 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 24,500 บาท ซึ่งได้มีการแจกเงินไป 2 รอบ รอบละ 700 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน และมีการแจกเพิ่มเติมสำหรับชาวสิงคโปร์ที่อยู่ในช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไป มีประมาณ 624,000 คน จะได้รับเงินเพิ่มอีกคนละ 450 ดอลลาร์สหรัฐ ในการแจกเงินนี้เป็นส่วนหนึ่งในแผนการสนับสนุนแบบต่อเนื่องสำหรับบุคคลที่มีรายได้น้อยไปจนถึงปานกลางและกลุ่มคนผู้สูงอายุ เพื่อช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายและค่าครองชีพที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

สำหรับกรณีของประเทศไทยนั้น ประชาชนคนไทยได้คุ้นเคยกับหลายโครงการที่มีลักษณะคล้ายๆ กับแนวคิดเฮลิคอปเตอร์มันนี่ (Helicopter Money) ที่รัฐบาลมีการแจกเงินให้กับประชาชนโดยตรง ซึ่งไม่มีการพิมพ์ธนบัตรขึ้นใหม่ แต่จะเป็นการกู้เงินโดยตรงหรือการขาดดุลงบประมาณเพื่อทำการแจกเงินที่มีวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตต่าง ๆ ให้เกิดการใช้จ่ายและการบริโภคของประชาชน เช่น

1. โครงการ “เช็คช่วยชาติ” ในปี พ.ศ. 2552 จากวิกฤตเศรษฐกิจซับไพรม์ (Subprime Crisis) ในปี พ.ศ. 2552 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย รัฐบาลได้มีการแจก “เช็คช่วยชาติ” จำนวน 2,000 บาท ให้กับลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมจำนวนทั้งหมด 9.7 ล้านคน เพื่อสร้างกำลังซื้อภายในประเทศในวงกว้าง โดยใช้เงินแจกให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยโดยตรงรายละ 2,000 บาท วงเงินงบประมาณที่ใช้ 19,400 ล้านบาท โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2552 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจไทยที่ต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจสินเชื่อซับไพรม์ (Subprime mortgage crisis) หรือที่รู้จักในนามวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ซึ่งมีสาเหตุหลักจากภาวะฟองสบู่ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาจากการที่ราคาที่อยู่อาศัยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งฟองสบู่แตกเมื่อราคาที่อยู่อาศัยปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วและลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่สำหรับระบบการเงินของสหรัฐฯ

2. โครงการ “เราไม่ทิ้งกัน” เป็นมาตรการเยียวยาลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระ และผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมตามมาตรา 39 และมาตรา 40 ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ประมาณ 26 ล้านคน แบ่งเป็นการให้เงินชดเชยกลุ่มอาชีพอิสระจำนวน 16 ล้านคน และกลุ่มเกษตรกร 10 ล้านคน จ่ายให้คนละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวมคนละ 15,000 บาท ต่อมาเพิ่มเติมกลุ่มเก็บตกอีกจำนวน 7.9 ล้านคน คนละ 1,000 บาทต่อเดือน รวมคนละ 3,000 บาท วงเงินประมาณที่ใช้จำนวน 413,839 ล้านบาท เพื่อช่วยเหลือเยียวยาให้กับลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการของสถานประกอบการที่ถูกสั่งปิดชั่วคราวเพื่อควบคุมการระบาดของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 หรือผู้ได้รับผลกระทบในกรณีอื่น ๆ

3. โครงการ “มาตรา 33 เรารักกัน” รัฐบาลได้จัดวงเงินเพื่อช่วยเหลือเยียวยาแบ่งเบาภาระค่าครองชีพของผู้ประกันตนที่ถือบัตรประกันสังคมตามมาตรา 33 และเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยที่มีจำนวน 9.27 ล้านคน ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้ได้รับวงเงินช่วยเหลือเพื่อนำไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อการเลี้ยงชีพผ่านแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” โดยรัฐบาลจะจ่ายเยียวยาให้รายละ 4,000 บาท หลังสิ้นสุดโครงการ สำนักงานประกันสังคมได้สรุปตัวเลขในโครงการ “ม.33 เรารักกัน” ว่ามีผู้ประกันตนลงทะเบียนเข้ารับเงินจำนวน 8.14 ล้านคน มีร้านค้าเข้าร่วมโครงการ 247,899 ร้านค้า ใช้วงเงินประมาณ 37,100 ล้านบาท

4. โครงการ “เราชนะ” เป็นการจ่ายเงินเยียวยาให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โครงการเราชนะได้แจกเงินให้ประชาชนได้มีเงินจับจ่าย 7,000 บาทต่อคน โดยจ่ายเป็นสองรอบรอบละ 3,500 บาท และมีรอบเพิ่มเติมให้ได้รับเพิ่มอีกคนละ 2,000 บาท โดยรัฐบาลได้อนุมัติกรอบวงเงินประมาณ 210,200 ล้านบาท แจกเงินให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายประมาณ 32.9 ล้านคน เพื่อให้ความช่วยเหลือและลดภาระค่าครองชีพให้แก่ประชาชน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่ในปี 2564

5. โครงการ “คนละครึ่ง” เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในการจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศ เริ่มต้นครั้งแรกในปี 2563 จนกระทั่งถึงต้นปี 2565 หลังจากเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศซบเซาลงมาก ร้านค้าปิดตัวลงเพราะผู้คนไม่กล้าออกจากบ้านไปทำงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจจากรัฐบาลจึงได้ผู้ดูแลมาตรการคนละครึ่งเพื่อแบ่งเบาภาระค่าครองชีพประชาชน และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการใช้ภายในประเทศโดยรัฐบาลได้เติมเงินเข้าระบบแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” ของประชาชนประมาณ 30 ล้านคน เพื่อนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อการเลี้ยงชีพ โครงการคนละครึ่งนี้รัฐบาลได้ดำเนินการจำนวนรวม 5 รอบ ได้สร้างเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากกว่า 400,000 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินที่ภาครัฐจ่ายโดยใช้เงินงบประมาณไปจำนวน 207,792 ล้านบาท ส่วนประชาชนร่วมจ่ายตามโครงการประมาณ 216,021 ล้านบาท

3. โครงการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท

จากนโยบายการหาเสียงของพรรคเพื่อไทยที่จะแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ให้กับประชาชนที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีจำนวนคนที่จะได้รับทั้งหมดประมาณ 50 ล้านคน โดยเงินของรัฐบาลจะถูกส่งตรงถึง

กระเป๋าเงินของประชาชนซึ่งจะใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการประมาณ 560,000 ล้านบาท ภายใต้ระบบ Blockchain ที่ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างประโยชน์กับพี่น้องประชาชนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยความคืบหน้าของโครงการที่รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลวอลเล็ต โดยมีนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รวมทั้งมีคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet ที่มีนายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน เพื่อจัดทำข้อมูลรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับกฎ กติกา รวมถึงรายละเอียดปลีกย่อย จัดทำและรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนที่จะนำเสนออยู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้มีการพิจารณาอนุมัติต่อไป และรัฐบาลได้ประกาศยืนยันชัดเจนว่าจำนวนเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท จะมีการโอนโดยตรงให้กับประชาชนผ่านสองช่องทาง คือ ผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือและผ่านบัตรประชาชนสำหรับประชาชนหรือผู้สูงอายุที่ไม่ถนัดใช้งานทางด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือที่ไม่มีโทรศัพท์มือถือ ซึ่งแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือจะมีการออกแบบแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ที่ไม่ใช่แอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” เงินดิจิทัลวอลเล็ตสามารถนำไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ยกเว้นสินค้าที่เป็นอบายมุข และให้ใช้จ่ายซื้อสินค้าตามร้านค้าต่าง ๆ ได้ภายในรัศมี 4 กิโลเมตรจากทะเบียนบ้านของแต่ละบุคคล แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขตามสภาพภูมิประเทศของผู้ใช้เงิน ซึ่งจะต้องใช้จ่ายเงินให้หมดภายใน 6 เดือนหลังจากที่ได้รับเงินดิจิทัลวอลเล็ตจากรัฐบาล สำหรับงบประมาณที่จะใช้เพื่อสนับสนุนนโยบายนี้จะมาจากฐานรายได้ของรัฐ โดยการบริหารจัดการเงินในงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 เงินนอกงบประมาณ โดยการยืมเงินจากรัฐวิสาหกิจและเงินกู้ ซึ่งจะไม่มีการพิมพ์ธนบัตรขึ้นมาเพื่อแจกประชาชนอย่างแน่นอน

นโยบายการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท โดยภาพรวมจะมีข้อดี คือ การแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาทให้กับประชาชนประมาณ 50 ล้านคน จะมีวงเงินที่ใช้ตามโครงการนี้ประมาณ 560,000 ล้านบาท ถูกประเมินในทางเศรษฐกิจว่าจะสร้างเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจได้ถึง 1.5 ล้านล้านบาท ด้วยระบบเทคโนโลยี Blockchain ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ส่งผลให้มีเม็ดเงินเกิดการหมุนเวียนในระบบหลาย ๆ รอบ จะสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจไทยที่อาจทำให้ GDP ในปี 2567 ขยายตัวได้ถึงร้อยละ 5-7 แต่ในทางกลับกันก็อาจมีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1. ปัญหาเงินเพื่อ การแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ไม่ว่าจะแจกแบบมีเงื่อนไขหรือไม่ก็ตาม จะสร้างเม็ดเงินขึ้นในระบบประมาณ 560,000 ล้านบาท หมุนเวียนในระบบหลาย ๆ รอบ ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจที่อาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เนื่องจากเงินดิจิทัลวอลเล็ตที่แจกออกไป จะเพิ่มกำลังซื้อให้กับประชาชนในการซื้อสินค้านำไปสู่การจับจ่ายใช้สอยในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ส่งผลให้เกิดอุปสงค์โดยรวมในตลาดเพิ่มขึ้น ในขณะที่อุปทานและปัจจัยการผลิตเท่าเดิมหรือเพิ่มขึ้นไม่มากนัก ดังนั้น ราคาสินค้าและบริการจึงต้องปรับสูงขึ้นตามอุปสงค์ที่เพิ่มสูงขึ้น เกิดสภาวะเงินเฟ้อในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐจะต้องมีมาตรการรองรับเพื่อแก้ปัญหาเงินเฟ้อต่อไป

2. ปัญหาหนี้สาธารณะ หนี้สาธารณะของรัฐที่ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 10.1 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 61.6 ของ GDP การแจกเงินดิจิทัลอาจทำให้รัฐขาดดุลงบประมาณและก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น การกู้เงินเพื่อนำมาแจกประชาชนตามโครงการเงินดิจิทัลวอลเล็ต จำนวน 560,000 ล้านบาท ไม่ว่าจะกู้ตามงบประมาณรายจ่าย

ประจำปี พ.ศ. 2567 หรือการกู้โดยตรงตามกฎหมายระเบียบวินัยการเงินการคลัง ถ้ารัฐไม่มีการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อนำมาชดเชยเงินงบประมาณรายจ่ายในจำนวนดังกล่าว รัฐก็ต้องขาดดุลงบประมาณเพิ่มขึ้น เมื่อรวมกับหนี้ที่เกิดจากการกู้เงินโดยตรงตามโครงการนี้ก็จะเป็นการนำไปสู่การสร้างหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น

3. อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น การแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท นั้นจะทำให้มีเม็ดเงินเข้าสู่ระบบมากกว่า 560,000 ล้านบาท จะทำให้เกิดสถานะเงินเฟ้อในระบบและสร้างแรงกดดันต่อนโยบายการเงินที่รัฐจะต้องรักษาสมดุลระหว่างการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับการควบคุมอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งจะมีการขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในการควบคุมเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับเป้าหมาย ในขณะที่ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกก็กำลังอยู่ในช่วงขาขึ้น ทั้งสองปัจจัยนี้จะทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินไทยต้องสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ภาวะดอกเบี้ยที่สูงขึ้นนั้นจะส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนที่มีต้นทุนสูงขึ้น โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหลาย (SMEs) จะได้รับผลกระทบอย่างมากในด้านการผลิตที่มีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาทำการแข่งขันในตลาดได้ยากจนเป็นเหตุให้ต้องปิดกิจการลง และยังอาจกระทบต่อหนี้ครัวเรือน โดยเฉพาะประชาชนผู้ที่กำลังผ่อนชำระหนี้บ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งจะต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยในแต่ละงวดที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย

4. บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านเงินโอนหรือเงินแจกให้เปล่าที่เรียกว่า “เฮลิคอปเตอร์มันนี่” ซึ่งมักจะถูกนำมาใช้ในกรณีประเทศกำลังประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำการแทรกแซงเศรษฐกิจที่กำลังมีปัญหาเพื่อเพิ่มปริมาณเงินในระบบ เพิ่มกำลังซื้อและทำให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจหลาย ๆ รอบ ที่ผ่านมามีหลายประเทศที่ใช้แนวทางการแจกเงินหรือการสร้างเงินขึ้นมาใหม่เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยรัฐบาลก็ได้มีมาตรการแจกเงินเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เกิดจากปัญหาวิกฤตในหลาย ๆ ด้าน แต่ก็ตามมาด้วยการก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นมาตลอด สำหรับโครงการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ที่รัฐบาลจะดำเนินมาตรการในเร็ว ๆ นี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่จะทำให้เศรษฐกิจไทยโตขึ้นอย่างก้าวกระโดด เพราะสถานะเศรษฐกิจไทยที่กำลังซบเซา มีการบริโภคต่ำ ประสบกับภาวะเงินฝืดมานานหลายปี โดยที่รัฐบาลเห็นว่าการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ตอาจไม่ทำให้เกิดเงินเฟ้อมากนัก ซึ่งแท้จริงแล้วสำหรับภาคธุรกิจได้มีมุมมองว่าในภาวะเศรษฐกิจแบบนี้ต้องการ “เงินเฟ้อ” ให้เกิดขึ้นในระบบมากกว่า เพราะราคาสินค้าที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการขยายกิจการมากขึ้น ก็จะมีการจ้างงานในระบบและกระตุ้นเศรษฐกิจให้ดีขึ้นตามมา ดังนั้น จึงมีข้อสังเกตจากมาตรการการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ดังนี้

ประการแรก การแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ซึ่งเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการผ่านระบบที่รัฐสร้างขึ้นใหม่และกำหนดเงื่อนไขในการใช้จ่าย แต่ในความเป็นจริงประชาชนจำนวนมากต้องการใช้เงินที่เป็นเงินสดเพื่อนำไปใช้จ่ายที่นอกเหนือจากเงื่อนไขที่รัฐกำหนด เช่น นำไปซื้อสุรา ซื้อหวย ซื้อสินค้าที่เป็นอบายมุขต่าง ๆ หรือนำไปชำระหนี้ที่มีอยู่ จะทำให้เกิดกระบวนการขายลดเงินดิจิทัลวอลเล็ต โดยนำเงินดิจิทัลวอลเล็ตไปแลกซื้อสินค้าตามร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ แต่ไม่รับเป็นสินค้าแต่จะรับเป็นเงินสดแทน โดยยอมที่จะรับเงินสดในจำนวนที่ได้น้อยกว่า 10,000 บาท เพื่อจะให้ได้เงินดิจิทัลวอลเล็ตแปลงเป็นเงินสดนำไปใช้จ่ายอย่างอื่น

ที่อยู่นอกเงื่อนไข และจะเป็นการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ ซึ่งรัฐบาลควรจะต้องมีมาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้ปัญหานี้เกิดขึ้น

ประการที่สอง การแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ต 10,000 บาท ที่มีเงื่อนไขว่าจะให้มีการนำไปใช้จ่ายภายในพื้นที่รัศมี 4 กิโลเมตรตามที่อยู่ในระบบทะเบียนบ้านของประชาชนผู้ที่ได้รับเงิน ซึ่งจะทำให้ประสบปัญหาความไม่สมดุลในการใช้จ่ายใช้สอยระหว่างจำนวนร้านค้ากับจำนวนผู้ที่จะใช้เงิน หรือในบางพื้นที่อาจจะไม่มีร้านค้าให้ซื้อสินค้าได้เลย เพราะในสภาพพื้นที่ในชนบทของไทยที่มีร้านค้าจำนวนน้อย แต่มีจำนวนผู้ที่จะใช้เงินตามทะเบียนบ้านที่มากกว่า ทำให้มีร้านค้าที่ไม่เพียงพอต่อการใช้เงินของประชาชนในโครงการนี้ และในขณะเดียวกันในพื้นที่ที่มีร้านค้า มีห้างสรรพสินค้าอยู่จำนวนมาก แต่มีประชากรที่มีสิทธิใช้เงินในพื้นที่จำนวนน้อย โดยเฉพาะในพื้นที่เขตอุตสาหกรรม เช่น จังหวัดระยอง ชลบุรี ที่มีจำนวนร้านค้า ห้างสรรพสินค้า สถานประกอบการอยู่จำนวนมากและมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น แต่ประชากรส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาอยู่อาศัยเพื่อการทำงาน ซึ่งมีที่อยู่ตามทะเบียนบ้านในต่างจังหวัดที่ไม่สามารถใช้จ่ายเงินดิจิทัลวอลเล็ตในเขตพื้นที่นั้นได้ ต้องกลับไปใช้เงินในภูมิลำเนาเดิมที่ตนอยู่ตามที่รัฐบาลกำหนด อาจเกิดปัญหาความไม่สมดุลระหว่างพื้นที่กับการใช้เงิน ดังนั้นการกระจายเม็ดเงินเพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เพิ่มกำลังซื้ออย่างทั่วถึง จึงอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้

ประการที่สาม การใช้จ่ายเงินเพื่อการลงทุนของรัฐย่อมจะดีกว่าการแจกเงินโดยตรงให้ประชาชน เพราะจะทำให้ตัวทวีคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ที่ได้จากการใช้จ่ายของรัฐบาลโดยตรงมักจะมีค่าตัวทวีคูณที่สูง เนื่องจากเงินที่ใช้จ่ายในขาแรกโดยรัฐย่อมจะทำให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการขึ้นมาในหลายขั้นตอน ในขณะที่การแจกเงินจะเน้นเพิ่มการบริโภค ยิ่งไปกว่านั้นหากรัฐบาลใช้จ่ายเงินดังกล่าวเพื่อการพัฒนาในระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ระบบคมนาคมโครงสร้างพื้นฐาน หรือระบบการศึกษาที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ยิ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มประสิทธิภาพของประชาชนได้มากกว่า

อย่างไรก็ตาม โครงการแจกเงินดิจิทัลวอลเล็ตเป็นโครงการที่สร้างความคาดหวังให้กับประชาชนคนไทยจำนวนมากที่จะได้รับการแจกเงินจำนวน 10,000 บาท แต่รัฐก็ต้องคำนึงถึงวินัยการเงินการคลังที่เคยเป็นจุดแข็งของระบบการเงินของประเทศไทยมาตลอด ไม่ควรให้การเพิ่มระดับหนี้สาธารณะกลายเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในสถานะการเงินการคลังของประเทศ และการดำเนินการภายใต้มาตรการนี้รัฐบาลต้องพยายามจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) จากการใช้จ่ายใช้สอยที่เพิ่มขึ้นให้ได้เงินมากกว่า 2 แสนล้านบาท และจัดเก็บรายได้อื่นอีกอย่างน้อย 5 หมื่นล้านบาท เพื่อให้เกิดรายได้ภาครัฐเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ลดภาระการที่รัฐจะต้องกู้เงินเพื่อมาสนับสนุนโครงการนี้และจะไม่ส่งผลกระทบต่อระดับหนี้สาธารณะของประเทศ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เทียบนโยบายแจกเงินทั่วโลก ประเทศไหนวัวสุด. (8 กันยายน 2566). สืบค้น 12 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.thansettakij.com/world/575432>

ย้อนรอยมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านเงินโอน ตั้งแต่ เช็คช่วยชาติ ถึง การเยียวยาหนี้ท่วม 2565.

(11 เมษายน 2566). สืบค้น 12 ตุลาคม 2566 จาก <https://brandinside.asia/kbank-fiscal-measures/>

สำรวจมาตรการเยียวยาโควิดฯ แจกแล้ว 6 แสนล้านบาท. (23 กุมภาพันธ์ 2564). สืบค้น 12 ตุลาคม 2566

จาก <https://thaipublica.org/2021/02/include-money-giveaway-measures-fight-covid-19>

ภาษาต่างประเทศ

Van Lerven, F. (n.d.). **Canada and New Zealand performed public money creation (A history of public money creation, part 8)**. Retrieved October 12, 2023 from

<https://positivemoney.org/2016/04/canada-nz-a-history-of-qe-for-people-part-8/>